

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ
ПОДАТКОВОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ**

**Збірник доповідей
Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Національна ідея та правосвідомість
в умовах трансформації
сучасного українського суспільства»**

16 грудня 2015 рік

**Вінниця
«Нілан-ЛТД»
2016**

Ковальчук Алла Юрійівна Взаємодія органів державної влади у забезпеченні фінансово- економічної безпеки	13
Кондуков Андрій Юрійович Українська національна ідея в XIX – на початку XX століть як прояв національної ідеї	13
Кудін Сергій Володимирович Формування національної правової системи у період Київсько- Русі: між «східною» і «західною» традиціями права	14
Линник Тетяна Василівна, Бондар Анастасія Юрійівна Особливості правової відповідності в умовах формування правової держави в Україні	144
Линник Тетяна Василівна, Бондар Катерина Іванівна Формування української національної ідеї: історична перспектива	148
Лялюк Олексій Юрійович Проблемні питання децентралізації влади в Україні	151
Макеєва Олена Миколаївна, Демченко Юлія Олександрівна Правова ідеологія в умовах трансформації сучасного українського суспільства	154
Мельник Алла Анатоліївна Якість закону в аспекті правової культури	157
Ничипоренко Олексій Валентинович Публічно-правове забезпечення прав і законних інтересів платників податків: шляхи модернізації	163

Нивлова Алла Казимирівна, Скуратівська Галина Штирліївна, Калита Олена Петрівна Роль Тараса Шевченка у формуванні української національної ідеї	167
Нащенко Дмитро Андрійович Режимно-обмежувальні заходи 30-х років XX ст. в УРСР та їх нормативно-правове забезпечення	171
Проданюк Федір Миколайович Державна політика Гетьманату Павла Скоропадського в галузі місцевого самоврядування	176
Свириденко Ганна Вікторівна Соціально значуща поведінка та права усвідомленість: взаємозв'язок категорій	179
Селіванов Олег Анатолійович Народ як політичний суб'єкт конституційного права	183
Сердюк Вікторія Олександрівна Співвідношення понять «національна ідея» та «патріотизм суспільства»	185
Старостюк Алла Вікторівна Право як ціннісна основа національної єдності України	189
Супрун Тетяна Миколаївна Громадянське суспільство як суб'єкт формування національної ідеї в Україні	194
Талах Анатолій Миколайович, Профілактика правопорушень в умовах модернізації правової системи України	198

адміністративно-територіальних одиниць буде відбуватися на добровільного об'єднання територіальних громад. Крім того, відповідних змін зазнають система районів, кількість яких понується зменшити.

Прийняття змін до Конституції України щодо децентралізації влади стане основою для подальшої розробки і прийняття низки законодавчих актів, які сприятимуть впровадженню децентралізації повноважень, сформулюють нову правову базу для функціонування системи місцевого самоврядування, взаємовідносин з державною владою.

Макєєва Олена Миколаївна,
к.ю.н., ст. викладач кафедри теорії
та історії держави і права

Навчально-наукового Юридичного інституту
Національного авіаційного університету

Демченко Юлія Олександрівна,
студентка Навчально-наукового Юридичного інституту
Національного авіаційного університету

ПРАВОВА ІДЕОЛОГІЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Сучасні процеси демократизації суспільного розвитку нагадують іншого, більш зваженого й абсолютно реального погляду на основні напрямки та складові державотворення. Почавши розбудову української державності, правова думка України має орієнтуватися на створення демократичних умов розвитку суспільства за найвищими цивілізаційними вимогами. Важливу роль у означених процесах відіграє правова ідеологія, яка є не просто формою відображення чинних правових явищ, але й виконує важливу суспільно значиму функцію проектування та спрямування розвитку права і правової системи. Це зумовлюється тим, правова ідеологія

відображає не лише те, яким чином право сприймається людиною і суспільством в цілому, але й те, які вимоги висуває суспільство до права і до процесів правового регулювання. Згідно з думкою Н. М. Оніщенко, наявність демократичної та соціально-культурно-історично обґрунтованої державно-правової ідеології є життєво важливою умовою діяльності будь-якого суспільства. Так, одним з фундаментальних висновків вже по закінченні 20-річного періоду реформ в Україні є те, що країна не може жити без ясної і осмисленої національної державно-правової ідеології [1, с. 15].

Внаслідок цього наукове теоретико-правове дослідження правової ідеології в умовах трансформації сучасного українського суспільства набуває особливої актуальності, оскільки воно дозволяє визначити основні перспективи подальшого розвитку, вказати на найбільш ймовірні напрями вдосконалення права і правового регулювання.

Проблеми правової ідеології та правосвідомості вивчені такі вітчизняні вчені, як В. Бабкін, О. Зайчук, М. Козак, В. Копейчиков, Н. Оніщенко, Н. Пархоменко, Т. Тарахонич, Шемшученко, О. Ющик та інші.

Правова ідеологія (від грецького *ідея* – вигляд, об'єкт мислення і *логос* – слово, вчення) – система правових ідей, теорій, понять, норм, поглядів, заснованих на певних наукових і політичних знаннях та уявленнях. Джерелом виникнення правових ідей є правова, соціальна, економічна і політична дійсність, практична діяльність людей, у процесі якої формуються правові ідеї, погляди, соціальні та політичні вчення. Вони народжуються, збагачуються, змінюються концентруючи результати юридичної практики. Головною функцією правової ідеології є вплив на формування і розвиток правової, політичної і моральної свідомості, світогляду та загальної культури індивіда, на зміцнення у суспільстві правових знань, підвищення престижу та авторитету держави, права, законодавства. На практично-прикладному аспекті правова ідеологія впливає на формування уявлень, пропозицій, принципів, рекомендацій

до удосконалення правових відносин, норм, інститутів [2, с. 9].

Правова політика держави полягає у створенні правової програми її діяльності, яка ґрунтується на системі сучасних правових цінностей, принципів, теорій, концепцій і спрямована на вдосконалення правової системи. Як відомо, державна правова політика реалізується у нормотворчості, застосуванні та розвитку правової свідомості та правової культури особи.

Правова ідеологія, вважає М. П. Недюха, сприяє об'єднанню правової політики держави, визначенню перспектив розвитку національної системи права ... виробленню правової свідомості суб'єктів права, формуванню поваги до права тощо [3, с. 1].

Недосконалість української правової ідеології нівелює визначений правовий простір, зводить нанівець правову культуру суспільства, призводить до втрати правових і духовних цінностей і, як наслідок, породжує слабкість правової системи. З цього контрпункту недостатньо розв'язаною є проблема формування правової культури та правової ідеології українського суспільства, адже це довготривалий і складний процес, у якому мають значення правові знання, правовий досвід, реальна практика юридичної діяльності і, без сумніву, правова реальність.

Пріоритетними напрямами державної правової політики мають стати правова освіта та правове виховання, які створені на покращення умов для формування поваги до права: шляхом уявлення застанов, заснованих на сучасних правових цінностях суспільства; концепцій, достатніх для захисту прав, свобод і законних інтересів особи та правомірної реалізації її діяльської діяльності.

Отже, правова політика сучасної України має бути спрямована на формування високого рівня правової культури та правової свідомості суспільства. І визначальне місце в даному процесі має відігравати правова ідеологія як відправна точка формування правової свідомості сучасної України. Адже без чітко

сформованої ідеології, визначених орієнтирів та пріоритетів, сформованої системи правових і моральних цінностей демократичного суспільства неможливо встановити справді демократичну та правову державу, дуже згідно.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Овчаренко Н.М. Правовий світогляд як явище соціальної дійсності / Н.М. Овчаренко // Право України. – 2014. – № 5. – С. 15 – 22.
2. Головченко В.В. Правова ідеологія / В.В. Головченко // Юридична енциклопедія України. / [редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова) та ін.]. – Київ: «Українська енциклопедія» імені М.П.Бажана, 1997–2004. – Т. 5. – С. 1–5. – 2003. – 564 с.
3. Недюха М.П. Правова ідеологія: основні теоретико-методологічні підходи до розуміння поняття / М. П. Недюха // Публічне право. – 2012. – № 3 (7). – С. 299 – 305.

Мельник Алла Анатоліївна,

доктор юридичних наук, професор кафедри теорії права та держави юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ЯКОСТІ ЗАКОНУ: АСПЕКТИ ВИМОГ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

Актуальним завданням українського суспільства в аспекті формування правової держави є створення високоєфективної, якісної правової реальності, в якій закону відводиться безперечно роль як основного регулятора суспільних відносин.

Динамічний характер суспільних відносин обумовлює змінний характер правової системи, що забезпечує системність суспільства. Під цих умов підвищується актуальність дослідження проблемної частини форми і змісту законодавчих актів. Одним з її аспектів є якісне вдосконалення юридичної техніки та її застосування.